

การวิเคราะห์พื้นที่เมืองพิมายตามทฤษฎีจินตภาพเมือง เพื่อสร้างแนวทางการปรับปรุงพื้นที่เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว

The Image of the City Theory Approach to Redevelopment Guidelines for Promoting Tourism in Phimai Town

ชาตรี ควบพิมาย¹

Received: June, 2014; Accepted: April, 2015

บทคัดย่อ

บทความนี้เกี่ยวข้องกับการหาแนวทางเพื่อปรับปรุงกายภาพของเมืองพิมายเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยการศึกษาข้อมูลด้านสภาพแวดล้อมและลักษณะทางกายภาพของพื้นที่เมืองพิมายที่ส่งผลกระทบโดยตรงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวและวิเคราะห์ปัญหาทางกายภาพที่เกิดขึ้นกับเมืองพิมาย เนื่องด้วยลักษณะทางกายภาพของเมืองพิมายที่มีความเกี่ยวข้องกับแหล่งที่ตั้งโบราณสถานอย่างชัดเจน เมื่อมีการพิจารณาแนวทางในการพัฒนาร่วมกับแนวคิดด้านจินตภาพเมือง ได้ผลการวิเคราะห์ว่า ควรมีการปรับปรุงและเพิ่มเติมสภาพแวดล้อมทางกายภาพในด้านต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของถนน การกำหนดศูนย์รวมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยว การส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมในช่วงเทศกาลต่าง ๆ ซึ่งจะส่งผลต่อจินตภาพของเมือง และเกิดความประทับใจแก่นักท่องเที่ยวที่มาเยือนเมืองพิมาย

คำสำคัญ : จินตภาพเมือง; ความประทับใจของนักท่องเที่ยว; การท่องเที่ยว; ภูมิทัศน์

¹ คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา
E-mail: archtree@gmail.com

Abstract

This article is concerned with finding ways to improve physical Phimai to promote tourism by studying the environmental and physical characteristics of the Phimai area that affect a direct impact on tourism activities and analyzing physical problems in Phimai. As the physical nature of the Phimai is clearly related to the archaeological sources, methods and the concept involving with the image of the city were analyzed. As a result, physical environment aspects including landscape of the road, center of tourism activity, promoting events during the festival, touring zone, and the iconic landscape should be improved. These will result in the image of the city and the impression of visitors.

Keywords: Image of City; Impression of Visitors; Tourism; Landscape

บทนำ

เมืองพิมายเป็นเมืองที่มีศักยภาพและบทบาทที่สำคัญในด้านต่าง ๆ มากมาย เช่น บทบาทในการเป็นเมืองท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแหล่งที่ตั้งของปราสาทหินพิมายมีประวัติความเป็นมาที่ยาวนานตั้งแต่สมัยโบราณ ตัวปราสาทหินพิมาย และโบราณสถานที่สำคัญรอบ ๆ มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับอาณาจักรขอมโบราณ ตัวเมืองพิมายมีลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ที่เหมาะสมกับการตั้งถิ่นฐาน เนื่องจากมีแม่น้ำไหลผ่านตัวเมือง ลักษณะพื้นที่โดยรอบเป็นที่ราบลุ่มแม่น้ำ มีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การทำการเกษตรกรรม มีระยะทางห่างจากศูนย์กลางระดับจังหวัด คือตัวเมืองจังหวัดนครราชสีมาเพียง 60 กิโลเมตร ทำให้เกิดผลกระทบต่อการเติบโตของเมืองพิมาย ทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

ปัจจุบันเมืองพิมายมีบทบาทที่สำคัญในการการท่องเที่ยวในระดับประเทศ เนื่องจากเป็นที่ตั้งโบราณสถาน คือ ปราสาทหินพิมายซึ่งในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติ เดินทางมาเที่ยวชมเป็นจำนวนมาก แต่ทว่านักท่องเที่ยวจำนวนมากที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่เมืองพิมาย มีลักษณะในการท่องเที่ยวแบบ ไป - ดู - กลับ คือ ไปถึงสถานที่ท่องเที่ยวดูสิ่งที่ตนเองสนใจ แล้วเดินทางกลับทันที ทำให้พื้นที่โดยรอบแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในเมืองพิมาย ยังไม่ได้รับการพัฒนาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างที่ควร ยกตัวอย่างเช่น การกำหนดพื้นที่จอดรถของนักท่องเที่ยวไว้บริเวณด้านหน้าปราสาทหินพิมาย เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงหน้าปราสาทหิน ก็สามารถเดินเข้าชมตัวปราสาทได้ทันที หลังจากเข้าชมตัวปราสาทเสร็จนักท่องเที่ยวก็เดินทางกลับ เนื่องจากไม่สามารถรับรู้ได้เลยว่า ยังมีโบราณสถานอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณรอบ ๆ ตัวเมืองพิมาย ที่มีความเกี่ยวเนื่องกับตัวปราสาทหินพิมาย และมีความน่าสนใจอยู่อีกหลายแห่ง

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ ที่จะหาแนวทางในการปรับปรุงกายภาพเมืองพิมาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดจินตภาพเมือง (Image of the City) มาเป็นแนวคิดหลักในการพัฒนา เนื่องจากแนวคิดจินตภาพเมืองเป็นแนวคิดที่คนทั่วไปเข้าใจง่าย สามารถรับรู้ได้เร็ว และสามารถนำแนวทางมาพัฒนากายภาพของเมืองให้สอดคล้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แนวคิดจินตภาพเมือง (Image of the City)

เควิน ลินช์ สถาปนิกชาวอเมริกัน (Kevin Lynch, 1977) ได้ศึกษาองค์ประกอบของเมือง ที่ได้จากการสังเกตที่ประกอบด้วย เอกลักษณ์ (Identity) โครงสร้าง (Structure) และความหมาย (Meaning) ส่วนประกอบทั้งสามต่างมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด สิ่งต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดจินตภาพได้ชัดเจน ต้องมีคุณสมบัติด้านเอกลักษณ์ และโครงสร้างอย่างชัดเจนปรากฏเป็นร่องรอยในความทรงจำแก่ผู้พบเห็น โดยเป็นมโนภาพของเมืองด้านความงาม ที่มีลักษณะเฉพาะอันชัดเจนแตกต่างไปจากเมืองอื่น อันชวนให้ระลึกถึงและจดจำได้ง่าย ซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม รวมถึงผู้คนและกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเมืองนั้น ๆ โดย Lynch พบว่าเมืองประกอบด้วยองค์ประกอบทางกายภาพของเมือง (The City Image and Its Elements) ที่ผู้คนมักใช้ในการสร้างจินตภาพขึ้นในใจระหว่างตนเองและสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับเมืองให้แนวคิดองค์ประกอบในการรับรู้ของเมือง ทำให้ได้ภาพของเมืองในการค้นหาสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเมืองจากผู้พบเห็น ที่ช่วยให้ผู้คนใช้ในการสร้างมโนภาพของตัวเองเกี่ยวกับเมืองตามองค์ประกอบพื้นฐาน 5 ประการดังนี้ (Vimonsith, 1994) 1. เส้นทาง (Path) 2. เส้นขอบ (Edge) 3. ย่าน (Districts) 4. ชุมทาง (Node) 5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmarks)

1. เส้นทาง (Path)

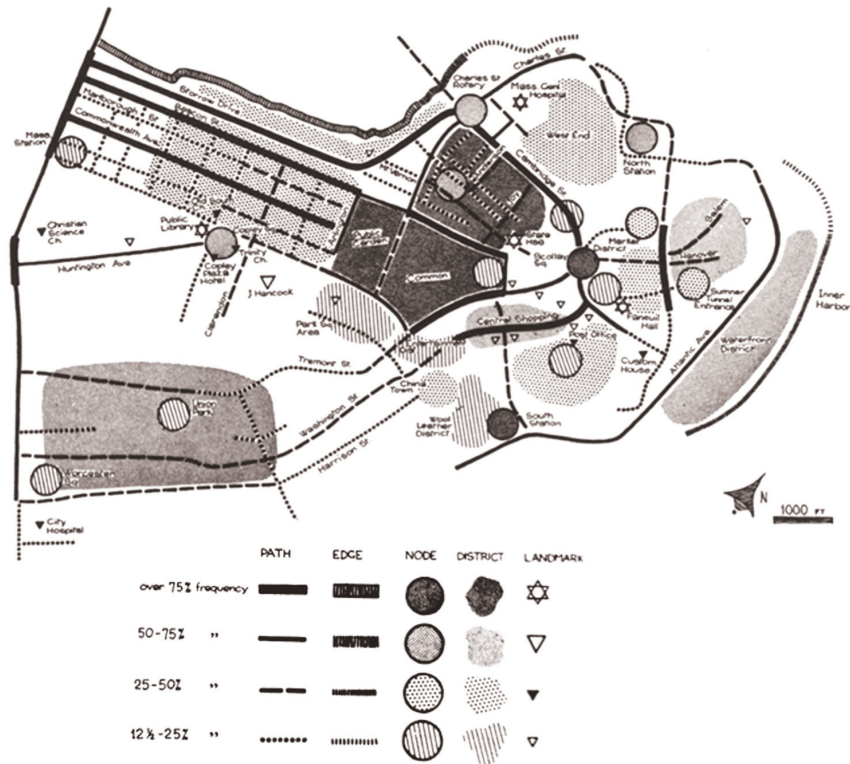
ทางสัญจร เป็นช่องทางการเคลื่อนที่ใช้สัญจรไปมา เช่น ถนน ทางรถไฟ ทางด่วน ทางเท้า เป็นต้น เส้นทางเหล่านี้เป็นส่วนที่มีความสำคัญมากต่อการเดินทางของผู้คนในเมือง ในขณะที่ผู้คนเคลื่อนไหวผ่านเส้นทาง ผู้คนมีโอกาสดูเห็นส่วนต่าง ๆ ของเมืองตามเส้นทาง และเกิดความสัมพันธ์กับองค์ประกอบอื่น ๆ ของเมือง

2. เส้นขอบ (Edge)

เส้นขอบ หรือ ขอบเขต เป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะกำหนดขอบเขตของบริเวณที่ไม่ได้ใช้เป็นเส้นทางตามทัศนะของผู้สังเกต อาจปรากฏเป็นเส้นกั้นจากส่วนหนึ่งไปอีกส่วนหนึ่ง ที่เป็นแนวกันตามธรรมชาติ เช่น ชายฝั่งทะเล หรือ ริมฝั่งแม่น้ำ และแนวกันที่แสดงขอบเขตที่มนุษย์สร้างขึ้น เช่น กำแพงเมือง คูเมือง

3. ย่าน (Districts)

เป็นบริเวณพื้นที่ชุมชนที่มีขนาดของพื้นที่ตามลักษณะเฉพาะของชุมชน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของเมืองมีเอกลักษณ์ของบริเวณอันเกิดจากลักษณะเฉพาะร่วมกันของบริเวณที่ผู้สังเกตเข้าสู่ภายในเมืองได้ โดยแต่ละพื้นที่จะมีสภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันตามโครงสร้างทางสังคม วิถีชีวิตของชุมชนจะแสดงลักษณะกิจกรรมของผู้คนที่ปรากฏเป็นย่านที่มีเอกลักษณ์ที่แตกต่างกันในเมือง

รูปที่ 1 แผนที่การวิเคราะห์เมืองบอสตัน ตามแนวคิดจินตภาพเมือง (Kevin Lynch, 1960)

4. ชุมทาง (Node)

จุดศูนย์รวม หรือ ชุมทาง มักเป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทาง เช่น บริเวณสี่แยก หรือ ชุมทางสถานีขนส่งต่าง ๆ ชุมทางสถานีรถไฟใต้ดิน อาจเป็นสถานที่ซึ่งมีกิจกรรมหนาแน่นบริเวณจัตุรัสใจกลางเมือง จุดศูนย์รวมจึงเป็นจุดเด่นเฉพาะตัวของย่านในเมือง เกิดความสัมพันธ์กับเส้นทางต่าง ๆ ที่รวมกันเป็นชุมทางเมื่อมาถึงและเดินทางเชื่อมต่อไปยังที่อื่น ๆ

5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark)

จุดสังเกต หรือ จุดหมายตา เป็นจุดอ้างอิง หรือ ภูมิสัญลักษณ์ที่ใช้เป็นจุดหมายตา แตกต่างจากชุมทางที่บุคคลไม่สามารถเข้าสู่ภายในจุดหมายตาได้ โดยทำหน้าที่เป็นสัญญาณชี้แนะสำหรับสภาพแวดล้อม เช่น ป้าย อาคารสำคัญ ๆ อนุสาวรีย์ เป็นต้น

การวิเคราะห์โครงสร้างทางกายภาพของเมืองพินาย

เมืองพินายเป็นแหล่งที่ตั้งของโบราณสถานที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ทำให้โครงสร้างของเมืองพินายมีความสำคัญและเชื่อมโยงกับการตั้งถิ่นฐานที่มีการพัฒนามาจากรูปแบบ และโครงสร้างที่มีมาแต่สมัยโบราณ และโครงสร้างดังกล่าวยังปรากฏให้เห็นสืบเนื่องมาจนปัจจุบัน ดังนั้น การวิเคราะห์โครงสร้างทางกายภาพเมืองพินาย โดยใช้แนวคิดจินตภาพเมือง จึงสามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. เส้นทางที่สำคัญของเมืองพินาย (Path)

เมืองพินายมีเส้นทางหลักที่สำคัญ ซึ่งสัญจรผ่านตัวเมืองพินายจากด้านทิศเหนือผ่านตัวเมืองเก่าลงมาทางด้านทิศใต้ ซึ่งเป็นเส้นทางหลักที่ผู้คนใช้สัญจรเดินทางมายังเมืองพินาย ส่วนเส้นทางรองที่มีความสำคัญเป็นเส้นทางถนนเลียบเมืองทางด้านทิศตะวันตกของตัวเมือง เป็นเส้นทางที่ถูกสร้างขึ้นใหม่เพื่อใช้เป็นเส้นทางถนนเลียบเมืองในการเดินทางไปยังพื้นที่อื่น ๆ ภายในเมืองพินาย

2. ศูนย์รวมกิจกรรมเมืองพินาย (Node)

ศูนย์รวมกิจกรรมของเมืองพินายจะอยู่ภายในบริเวณเขตพื้นที่เมืองเก่า ได้แก่ บริเวณลานพรหมทัต ซึ่งเป็นศูนย์รวมกิจกรรมสาธารณะของคนเมือง การจัดงานเทศกาลต่าง ๆ ของเมือง และบริเวณใกล้เคียงติดกับหอนาฬิกา เป็นศูนย์รวมกิจกรรมการค้าขายในช่วงเย็น คือตลาดไนท์บาร์ชาร์ บริเวณด้านหน้าปราสาทหินพินาย เป็นศูนย์รวมกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวและซื้อของฝาก ส่วนบริเวณทิศตะวันตกของเมืองซึ่งเป็นที่ตั้งของตลาดสดพินายเมืองใหม่ก็เป็นศูนย์รวมกิจกรรมการค้าแห่งใหม่ของเมืองพินาย

3. ขอบเขตของย่านที่สำคัญของเมืองพินาย (Edge)

เนื่องจากสภาพทางภูมิศาสตร์ของเมืองพินายที่มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่านตัวเมืองและการเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ทำให้พื้นที่ภายในเมืองพินายถูกกำหนดขอบเขตของย่านต่าง ๆ โดยสภาพทางธรรมชาติ เช่น การไหลผ่านของลำจักราชทางด้านทิศตะวันตกของตัวเมืองทำให้เกิดขอบเขตการแบ่งพื้นที่ของย่านเมืองเก่าและย่านพื้นที่เมืองใหม่ด้านทิศตะวันตกอย่างชัดเจน และนอกจากนี้ขอบเขตของย่านในบริเวณเมืองเก่ายังปรากฏให้เห็นจากขอบเขตของโครงสร้างถนนในเขตเมืองเก่า ซึ่งสามารถสังเกตเห็นขอบเขตของย่านเมืองเก่าได้อย่างชัดเจน

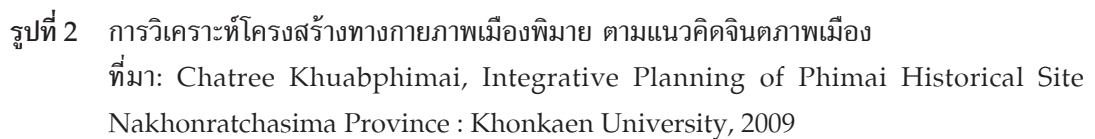
4. ย่านที่มีความสำคัญของเมืองพินาย (District)

ย่านที่มีความสำคัญของเมืองพินาย ได้แก่ ย่านเมืองเก่า ซึ่งอยู่ภายในบริเวณเขตเมืองเก่าใกล้กับบริเวณรอบ ๆ ปราสาทหินพินาย ซึ่งมีลักษณะของการตั้งถิ่นฐานมาตั้งแต่สมัยโบราณ ด้านทิศตะวันตกเป็นที่ตั้งของย่านเมืองใหม่ ซึ่งมีพื้นที่ที่มีศักยภาพในการรองรับการขยายตัวของเมือง เพื่อรองรับกิจกรรมด้านการค้าและเศรษฐกิจของเมือง ด้านทิศเหนือเป็นที่ตั้งของย่านชุมชนเดิมที่มีการขยายตัว บริเวณด้านทิศใต้ของเมืองเป็นที่ตั้งของย่านชุมชนบ้านวังหิน ซึ่งทางกรมศิลปากรได้มีการขุดค้นพบหลักฐานการเป็นชุมชนโบราณ ส่วนบริเวณใกล้กับชุมชนบ้านวังหิน เป็นพื้นที่ย่านโรงงานอุตสาหกรรม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเมืองพินายโดยตรง

5. จุดหมายตาที่สำคัญของเมืองพินาย (Landmark)

จุดหมายตาที่สำคัญ และมีความเด่นชัดที่สุดของเมืองพินาย คือ ปราสาทประธานของปราสาทหินพินาย ซึ่งมีความเด่นชัดในด้านมุมมอง และมีความสำคัญด้านประวัติศาสตร์และด้านการท่องเที่ยว ส่วนจุดหมายตาอื่น ๆ ที่มีความสำคัญในเขตเมือง เช่น หอนาฬิกา เมรุพรหมทัต ประตูกุ้ย ท่านางสระผสม ตลาดเมืองใหม่ และบริเวณทางแยกต่าง ๆ เช่น แยกวังหิน แยกไทรงาม แยกสถาบันวิจัยข้าวพินาย เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพของเมืองพินายที่มีผลต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวต่าง ๆ ภายในเมืองพินายพบว่ามีปัญหาด้านกายภาพที่ส่งผลกระทบต่อกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวของเมืองพินายดังนี้

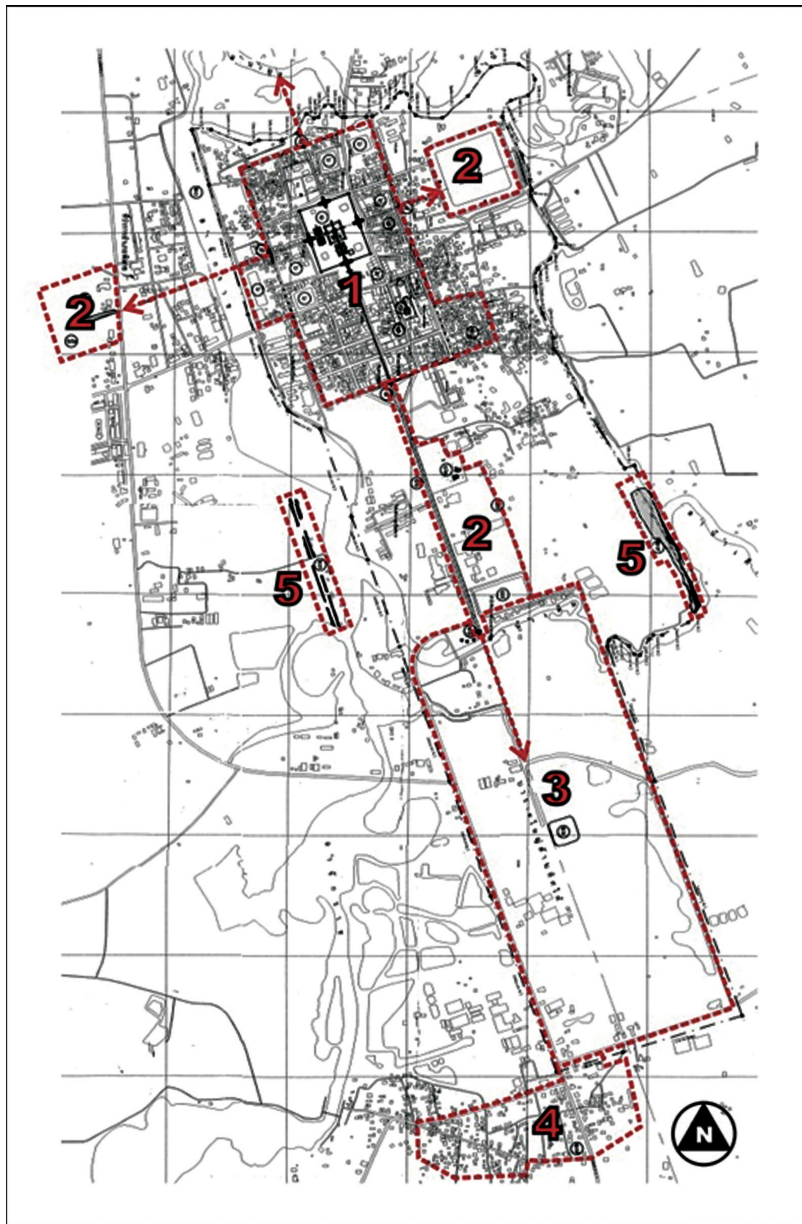

1. ขาดการเน้นความสำคัญของเส้นทางหลักที่จะสัญจรเข้าสู่ตัวเมืองพินาย ทศนิยมภาพของถนนทางเข้าเมืองยังไม่มีความสะดวกสบายและสอดคล้องกับการเป็นเมืองที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถาน
2. การกำหนดลานจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวไว้ใกล้กับตัวปราสาทหินพินาย ทำให้ศูนย์รวมของกิจกรรมเกิดการกระจุกตัวอยู่ในบริเวณหน้าปราสาทหินพินายเพียงจุดเดียว ขาดความต่อเนื่องในการเที่ยวชมโบราณสถานอื่น ๆ รอบเมืองพินาย เนื่องจากนักท่องเที่ยวมาจอดรถที่ด้านหน้าเพื่อเข้าไปเที่ยวชมปราสาทหินพินายแล้วก็เดินทางกลับทันที โดยไม่รู้ว่ายังมีแหล่งโบราณสถานอื่น ๆ รอบเมืองพินายที่มีความน่าสนใจอยู่อีกหลายแห่ง
3. แม่น้ำที่ไหลผ่านตัวเมือง ขาดการพัฒนาเพื่อให้เป็นพื้นที่กิจกรรมด้านการท่องเที่ยวต่อเนื่องกับแหล่งโบราณสถานอื่น ๆ โดยรอบตัวเมืองพินาย
4. ขาดการเชื่อมโยงเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานอื่น ๆ รอบตัวเมืองพินาย เพื่อทำให้เกิดลักษณะของการเป็นย่านการท่องเที่ยวที่สมบูรณ์
5. บริเวณทางเข้าตัวเมืองขาดภูมิสัญลักษณ์ที่จะแสดงให้นักท่องเที่ยวสังเกตเห็นได้ว่าได้เข้าสู่บริเวณตัวเมืองพินาย ซึ่งมีแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณสถานที่สำคัญ

ผลการวิเคราะห์

จากการศึกษาข้อมูลด้านกายภาพและการวิเคราะห์ปัญหาด้านกายภาพของเมืองพินายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของเมือง สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. เส้นทางหลัก (Path) ที่นักท่องเที่ยวใช้สัญจรเข้ามายังตัวเมืองพินายจากทางด้านทิศเหนือถึงทิศใต้ของตัวเมืองเป็นเส้นทางหลักที่มีความสำคัญและมีความเชื่อมโยงกับแหล่งที่ตั้งของโบราณสถานรอบเมืองพินาย ปัจจุบันยังขาดการพัฒนาด้านภูมิทัศน์ของเส้นทาง
2. ศูนย์รวมกิจกรรม (Node) ของนักท่องเที่ยวปัจจุบันเกิดการกระจุกตัวของกิจกรรมอยู่ที่บริเวณด้านหน้าปราสาทหินพินายและบริเวณใกล้เคียงเท่านั้น ยังไม่มีการกำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมในพื้นที่บริเวณอื่น ๆ รอบตัวเมือง
3. บริเวณริมแม่น้ำที่ไหลผ่านตัวเมือง (Edge) ขาดกิจกรรมต่อเนื่อง เพื่อทำให้กลายเป็นพื้นที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง ปัจจุบันเมืองพินายใช้พื้นที่บริเวณนี้เป็นสนามแข่งเรือยาวประเพณีซึ่งจัดขึ้นเพียงปีละ 1 ครั้ง เท่านั้น
4. ย่านการท่องเที่ยว (District) ยังไม่มีความเป็นย่านการท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื่องจากการขาดความเชื่อมโยงของแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ภายในเขตเมืองพินายให้มีความต่อเนื่องกัน
5. ภูมิสัญลักษณ์ (Landmark) บริเวณทางเข้าตัวเมือง ปัจจุบันยังไม่มีภูมิสัญลักษณ์บริเวณทางเข้าและทางออกจากตัวเมือง ทำให้สภาพภูมิทัศน์ของเมืองขาดความต่อเนื่องและกลมกลืน ยากแก่การสังเกตและเป็นจุดสนใจของนักท่องเที่ยว

รูปที่ 3 แผนที่แสดงแหล่งที่ตั้งโบราณสถานรอบเมืองพิมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการพัฒนาเส้นทางหลักที่เข้าสู่เมืองพิมายจากทางด้านทิศเหนือถึงทิศใต้ ให้มีความสำคัญ และมีภูมิทัศน์ที่สวยงามสอดคล้องกับภูมิทัศน์โดยรวมของเมืองพิมาย เช่น การพิจารณาปลูกต้นไม้ที่เป็นไม้พื้นถิ่นบริเวณเกาะกลางถนน และริมถนน และควบคุมให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ตลอดทั้งเส้นทาง

สายหลักเพื่อเพิ่มความร่มรื่นและสวยงาม การเพิ่มทางจักรยานลงไปบนเส้นทางหลัก และเชื่อมโยงเส้นทางไปยังพื้นที่ตั้งแหล่งโบราณสถานอื่น ๆ ภายในเมืองพินาย เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวที่ต้องการปั่นจักรยานท่องเที่ยวในเมืองพินาย เป็นต้น

2. ควรมีการกำหนดตำแหน่งของศูนย์รวมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเพิ่มเติม เช่น การกำหนดจุดจอดรถสำหรับนักท่องเที่ยวแห่งใหม่ และกำหนดเส้นทางในการเที่ยวชมโบราณสถานให้ชัดเจน เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมแหล่งโบราณสถาน

3. พื้นที่ริมน้ำบริเวณที่มีลำน้ำไหลผ่านตัวเมืองเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ ในการพัฒนาเป็นพื้นที่สาธารณะ สามารถพัฒนาพื้นที่และกำหนดกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น การปรับปรุงพื้นที่ริมน้ำเป็นพื้นที่นันทนาการและสวนสาธารณะ การกำหนดให้ใช้พื้นที่ริมน้ำในงานเทศกาลต่าง ๆ ตามประเพณีไทย เช่น เทศกาลสงกรานต์ งานลอยกระทง งานแห่เทียนพรรษา หรืออาจกำหนดให้มีงานขายสินค้า ถนนคนเดินสัปดาห์ละ 1 ครั้ง เพื่อสร้างความต่อเนื่องให้กับกิจกรรมภายในพื้นที่เมือง ลักษณะเฉพาะของลำน้ำที่ไหลผ่านตัวเมืองพินาย ยังมีศักยภาพในการพัฒนาเพื่อสร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวทางน้ำได้ เนื่องจากตำแหน่งของลำน้ำสามารถเชื่อมต่อกับโบราณสถานหลายแห่งในตัวเมืองพินายได้ เช่น การจัดกิจกรรมการล่องเรือชมโบราณสถาน เป็นต้น

4. ควรมีการพัฒนาอำนวยความสะดวกให้มีความเป็นย่านที่ชัดเจนยิ่งขึ้น โดยการกำหนดเส้นทางให้มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยง แหล่งที่ตั้งโบราณสถานต่าง ๆ ในเขตเมืองพินาย เช่น การจัดรถรับส่งนักท่องเที่ยวเพื่อพาไปชมโบราณสถานแหล่งต่าง ๆ ภายในเมืองพินาย หรือการจัดจักรยานให้เช่าสำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการปั่นจักรยานท่องเที่ยว การปรับปรุงลักษณะการใช้อาคารเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวในย่านการท่องเที่ยวบริเวณหน้าปราสาทหินพินาย ปัจจุบันอาคารโดยรอบย่านดังกล่าวมีการประกอบการที่ไม่ส่งเสริมการท่องเที่ยว เช่น ขายอุปกรณ์การเกษตรจึงควรมีการปรับเปลี่ยนให้เป็นกิจการที่สามารถส่งเสริมการท่องเที่ยวได้ เช่น ร้านขายของที่ระลึก ร้านอาหาร ร้านกาแฟ เป็นต้น

รูปที่ 4 ทศนียภาพเมืองพินายมุมสูง

5. ภูมิสัญลักษณ์หรือจุดหมายตา ควรมีการกำหนดจุดที่ตั้งภูมิสัญลักษณ์ให้ชัดเจน บริเวณทางเข้าและทางออกของเมืองพิมาย และควรมีการออกแบบให้มีความสอดคล้องกับภูมิทัศน์โดยรวมของเมืองพิมาย โดยต้องมีการศึกษาลักษณะเฉพาะของรูปแบบทางสถาปัตยกรรมของปราสาทหินพิมาย ร่วมกับบริบทโดยรอบของพื้นที่เมือง เช่น การสร้างซุ้มประตูทางเข้าเมือง การปลูกต้นไม้ที่มีลักษณะโดดเด่นและสวยงาม เพื่อให้เป็นจุดสังเกตได้ว่า กำลังเข้าสู่พื้นที่เมืองพิมาย

สรุป

เมืองพิมายเป็นเมืองที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวในระดับประเทศ เป็นเมืองที่มีเอกลักษณ์และลักษณะเฉพาะ และมีปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการพัฒนาหลายปัจจัยในการพัฒนาเมืองพิมาย เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว จึงควรพิจารณาในเรื่องของประสบการณ์ของนักท่องเที่ยวที่จะได้สัมผัส เมื่อเข้ามาท่องเที่ยวยังเมืองพิมาย โดยการศึกษาเรื่องของสภาพแวดล้อมที่นักท่องเที่ยวพบเห็นและจดจำได้ง่าย ตามแนวคิดจินตภาพเมือง เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่สวยงามและกลมกลืนกับโบราณสถานและเกิดความน่าประทับใจ จดจำได้ง่าย ให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวที่เข้ามายังเมืองพิมาย

References

- Chatree Khuabphimai. (2009). Integrative planning of phimai historical site Nakhonratchasima province : Khonkaen University.
- Vimonsith Horayangkul. (1994). Human behavior and environment: basic behavior for design and planning : Chulalongkorn University Press
- Kevin Lynch. (1977). The city image and its elements, cambridge, massachusetts : MIT Press